

MEER DIVERSITEIT IN LANDBOUW EN VOEDING

OPPORTUNITeiten VOOR ALTERNATIEVE GRANEN EN PSEUDOGRANEN IN VLAANDEREN

Linssen S., Aerts H., Brusselle J., Christiaens A., Dierickx I., Latré J., Van Boxstael F., Haesaert G., De Keyzer W.

© 2019, Linssen S., Aerts H., Brusselle J., Christiaens A., Dierickx I., Latré J., Van Boxstael F., Haesaert G., De Keyzer W., HOGENT.
Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. U mag uw verzoek hiervoor richten naar joos.latre@hogent.be. U hebt wel het recht de informatie van deze teeltfi che te gebruiken voor privédoeleinden

**HO
GENT**

Inhoud

Introductie – *Willem De Keyzer*

Teelttechniek – *Joos Latré*

Technologisch – *Sarah Linssen & Lori Daelemans*

Voedingswaarde – *Frank Van Boxstael & Hanna Aerts*

Economisch – *Joeri Brusselle & Isabelle Dierickx*

Getuigenis – *Pieter Bijlsma*

Slotbeschouwing – *Geert Haesaert*

Economisch

Isabelle Dierickx

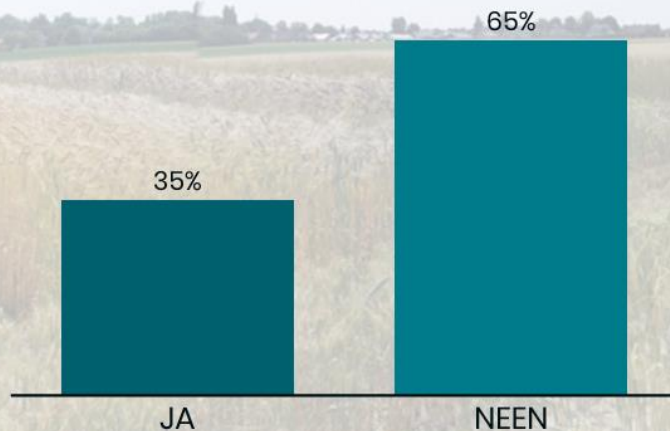
Joeri Brusselle

HO GENT

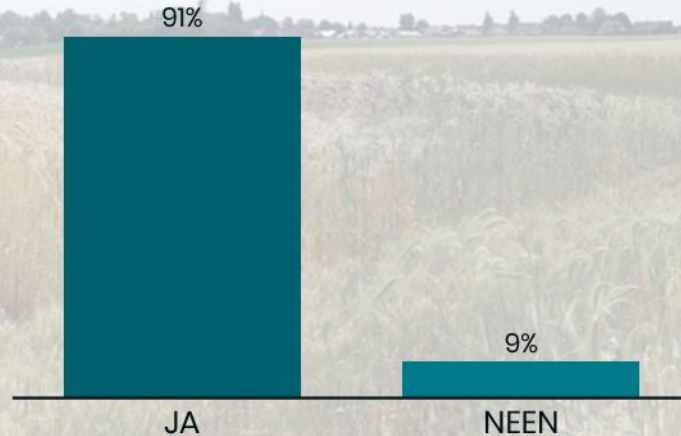
Bevraging publiek (62 deelnemers)

Koopt u maandelijks een product met oergranen?

Bevraging publiek (66 deelnemers)

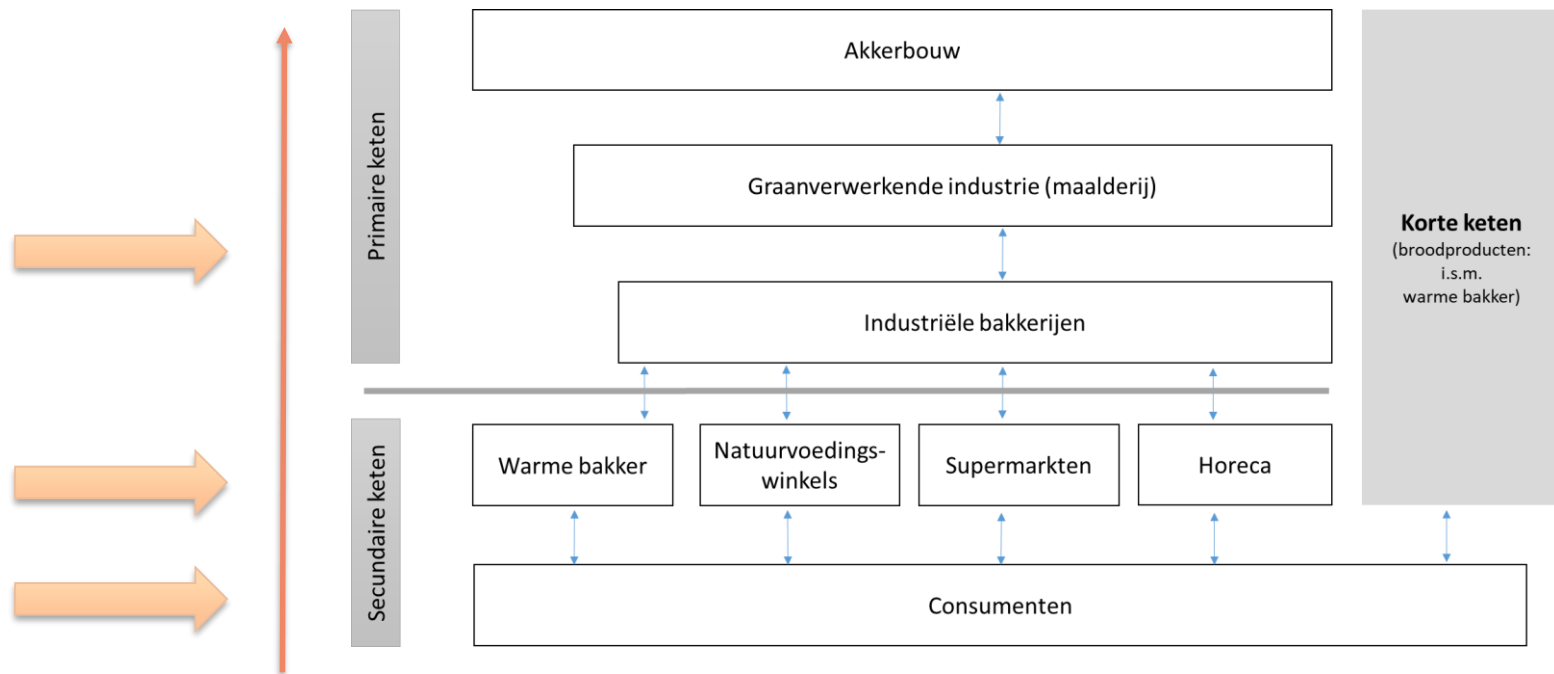
Denkt u dat de verkoop van producten met oergranen in de toekomst zal stijgen?

Doelstelling

Is er voldoende marktpotentieel voor
alternatieve granen en pseudogranen
in Vlaanderen?

Markt- en ketenverkenning

Globale markt voor alternatieve en pseudogranen zeer klein maar groeit jaarlijks

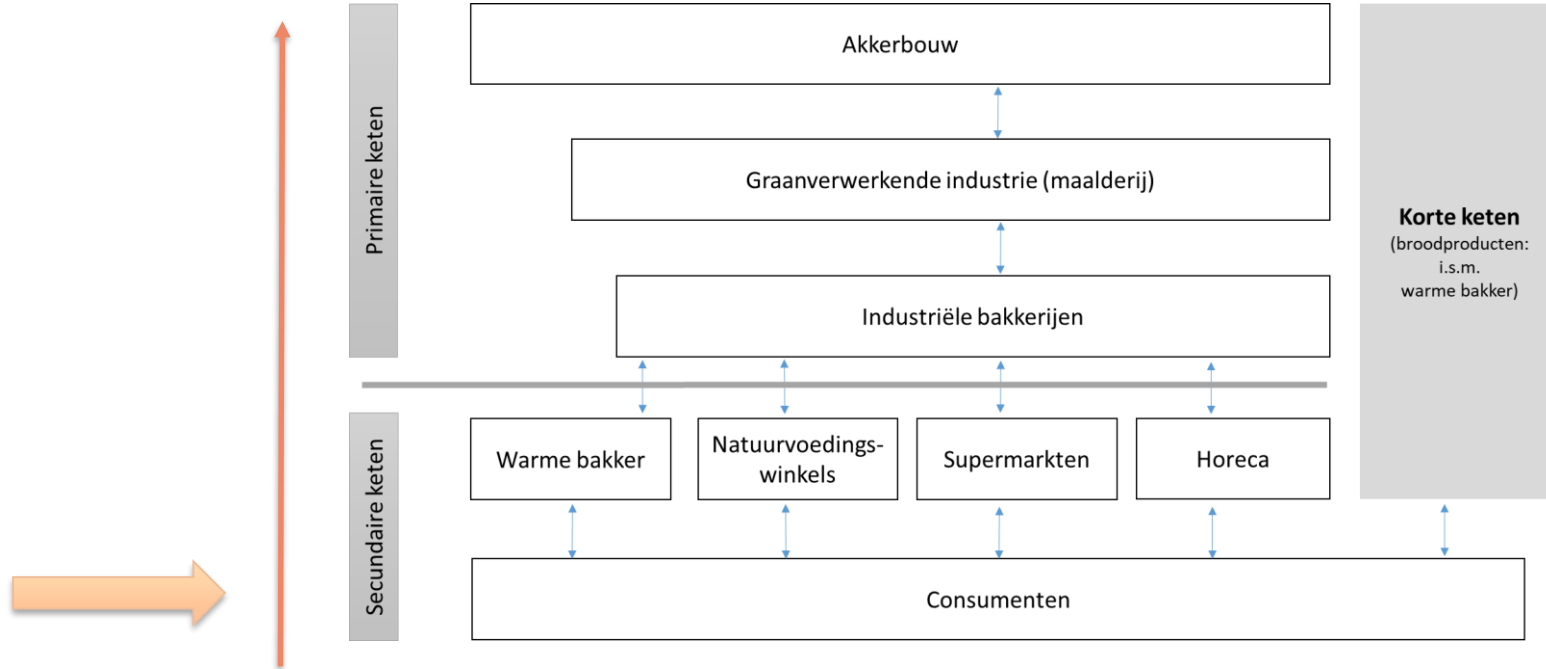
- Markt zeer klein
- Verwachte groei met **4% per jaar** tussen 2018 en 2025
- **Versheid** en **gezonde** karakter motor van de groei
- Noord-Amerika domineert de markt (36% marktaandeel)
- Vooral toepassingen in:
  - bakkerij en snoepgoed,
  - snacks
  - granen zelf

Moeilijk zicht te krijgen op markt voor alternatieve en pseudogranen in Europa en Vlaanderen

- Geen productiestatistieken granen afzonderlijk
- Productie categorie 'overige granen' in België bijzonder klein (minder dan 1 procent)
- Ook import en export bijzonder klein t.o.v. andere granen

Verkennde ketenanalyse

Consumenten- en voedingstrends

Transparantie en clean labels

Minder afval

Gezondheid en evenwicht

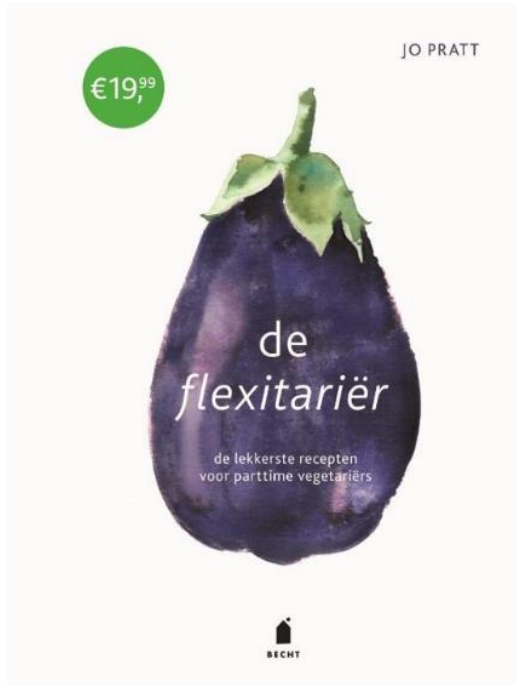

Consumenten- en voedingstrends

Flexibiliteit

Personalisatie en convenience

Nieuwe sensaties

Consumenten- en voedingstrends

Retailbeleving

Ambachtelijk

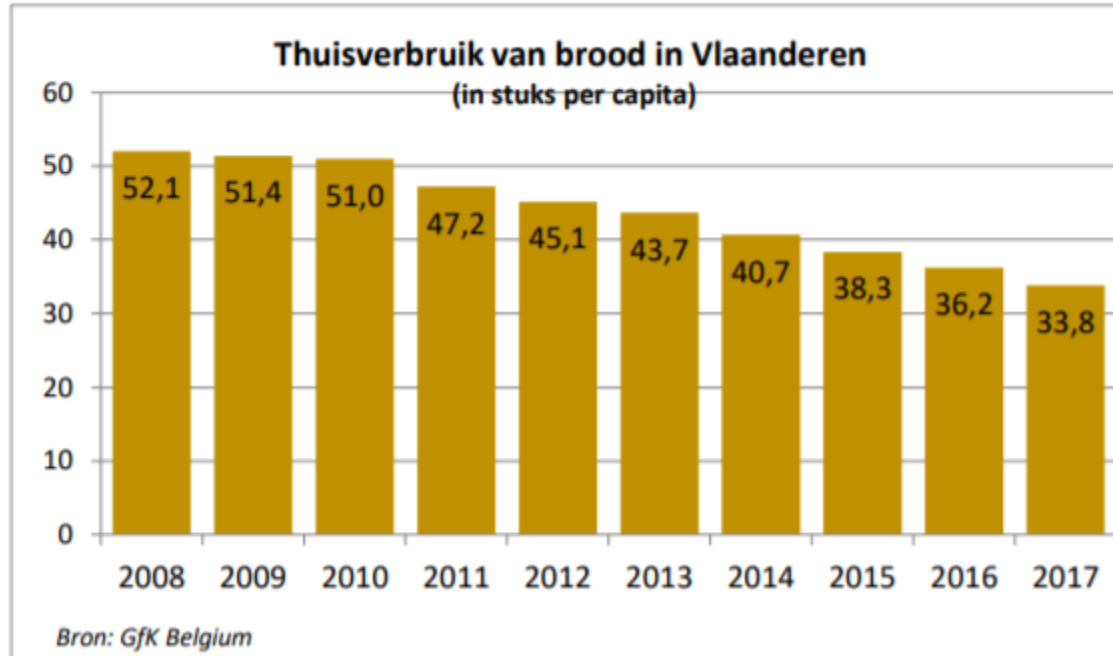

Wereldse smaken

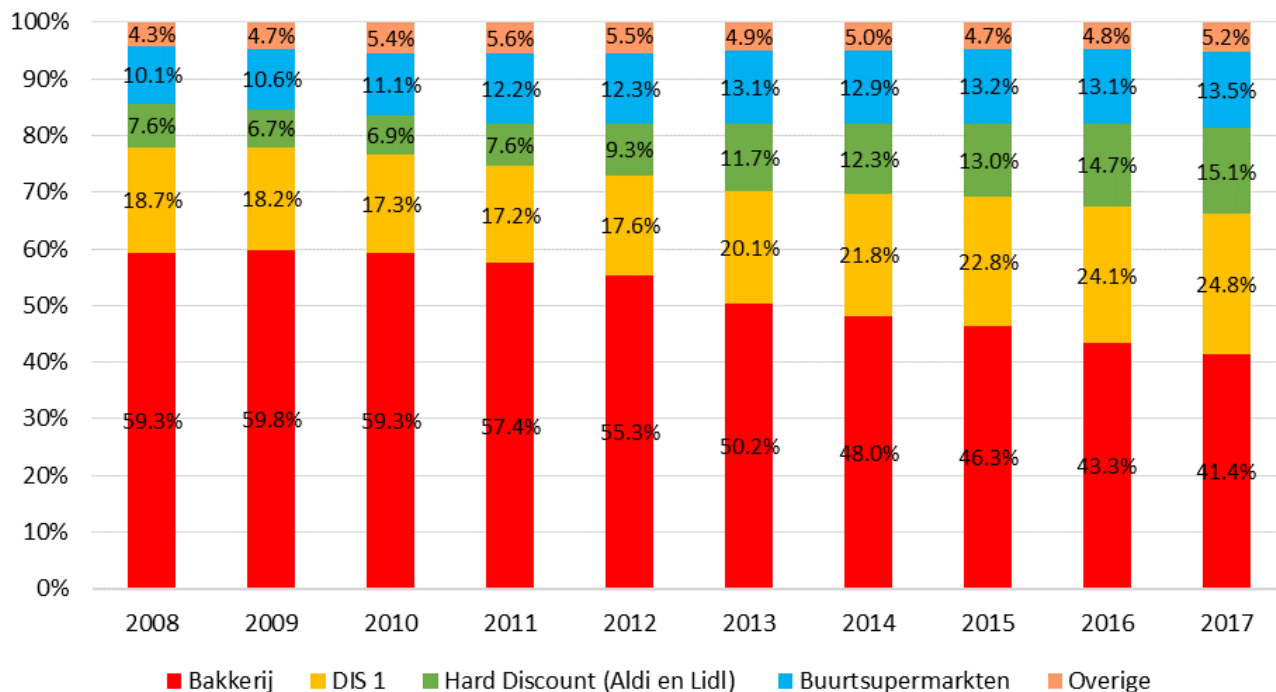

Vlaming eet en koopt minder brood

Vlaming koopt minder bij de bakker

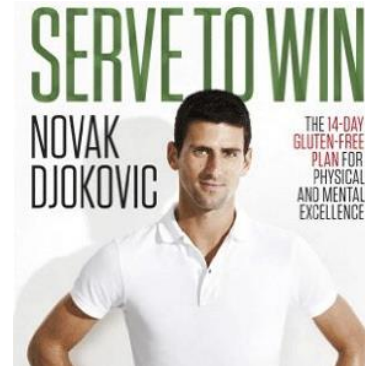
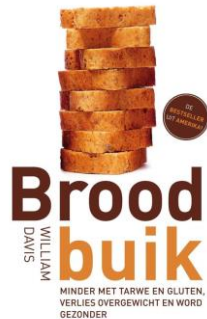
Overzicht van het marktaandeel van de verschillende distributiekanaalen van brood en banket in % van de bestedingen (overgenomen uit GFK 2018a).

Biomarkt blijft stijgen maar blijft klein

- Biomarkt tussen 2008 en 2017 verdubbeld
- Marktaandeel verse biologische voedingsproducten slechts 3,2% (nog kleiner voor brood)
- Alleenstaanden hoogste bio-aandeel
- In absolute cijfers zijn welgestelde gezinnen met kinderen en welgestelde gepensioneerden belangrijkste groep

Glutenvrij aanbod blijft stijgen

- Slechts 0,5% tot 1% glutenintollerant (=55 000 mensen in België)
- Aanbod en vraag blijft stijgen
- Vaak tot 4 keer duurder
- Producenten blijven nieuw producten lanceren
  - In België stijging met 30% per jaar in het aanbod
- Vooral voedingshype
  - Mensen 'denken' dat het gezond is
- Bakken van brood zonder gluten is complex

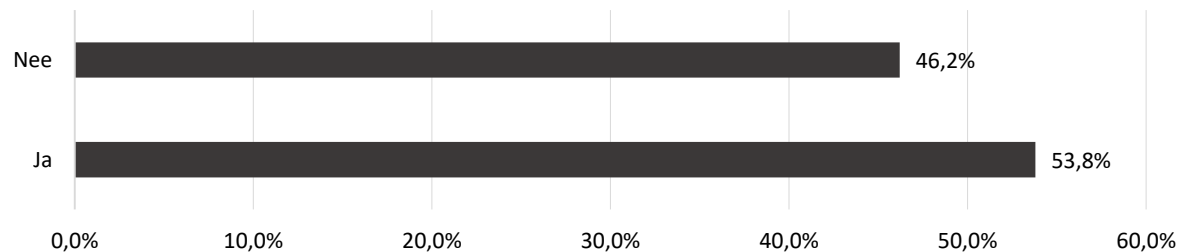

Afnemersanalyse

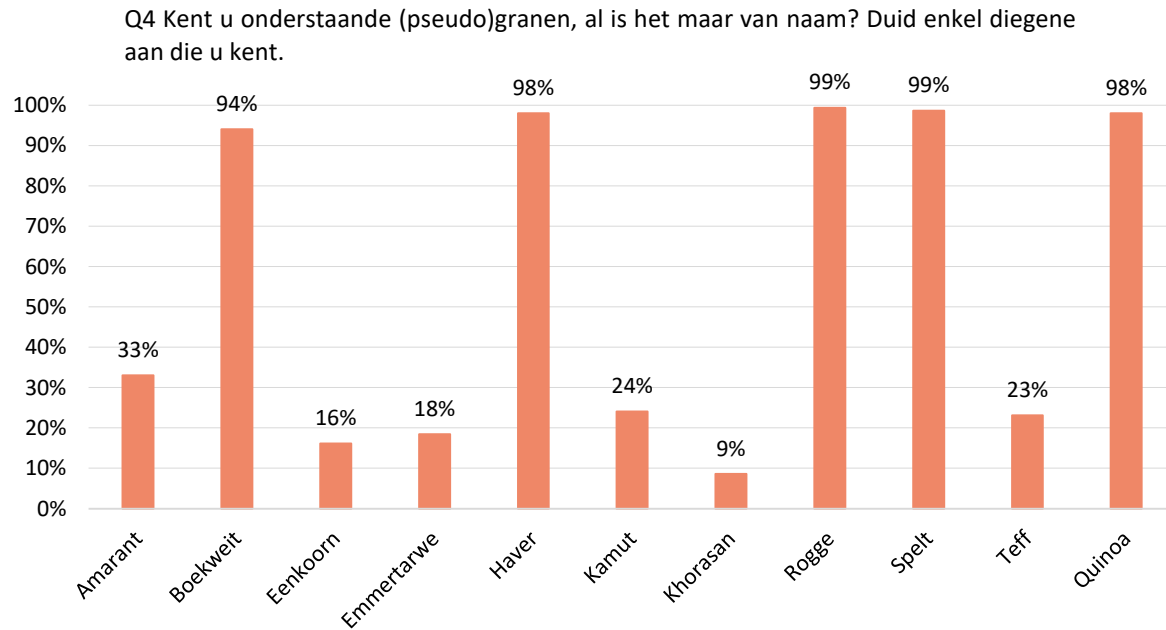
- Steekproefgrootte: 303
  - Convenience sample
  - Niet representatief
  - Eerste verkennende beeld
-
- Vooral ingevuld door vrouwelijke, hoger opgeleide, werkende consumenten die geen jonge kinderen in het huishouden hebben. Zien zichzelf als gezondheidsbewust en hechten belang aan sport en beweging.

Bijna helft respondenten nog nooit gehoord van oertarwes

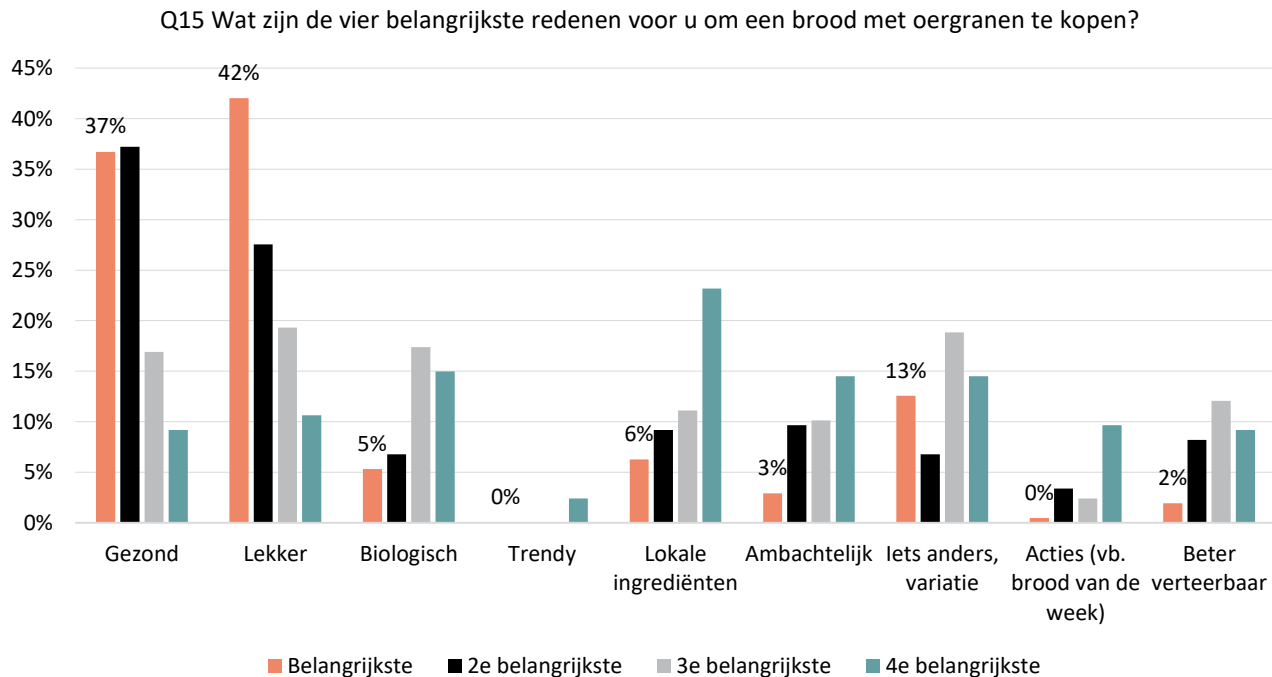
Respondenten kennen vooral boekweit, haver, rogge, spelt en quinoa

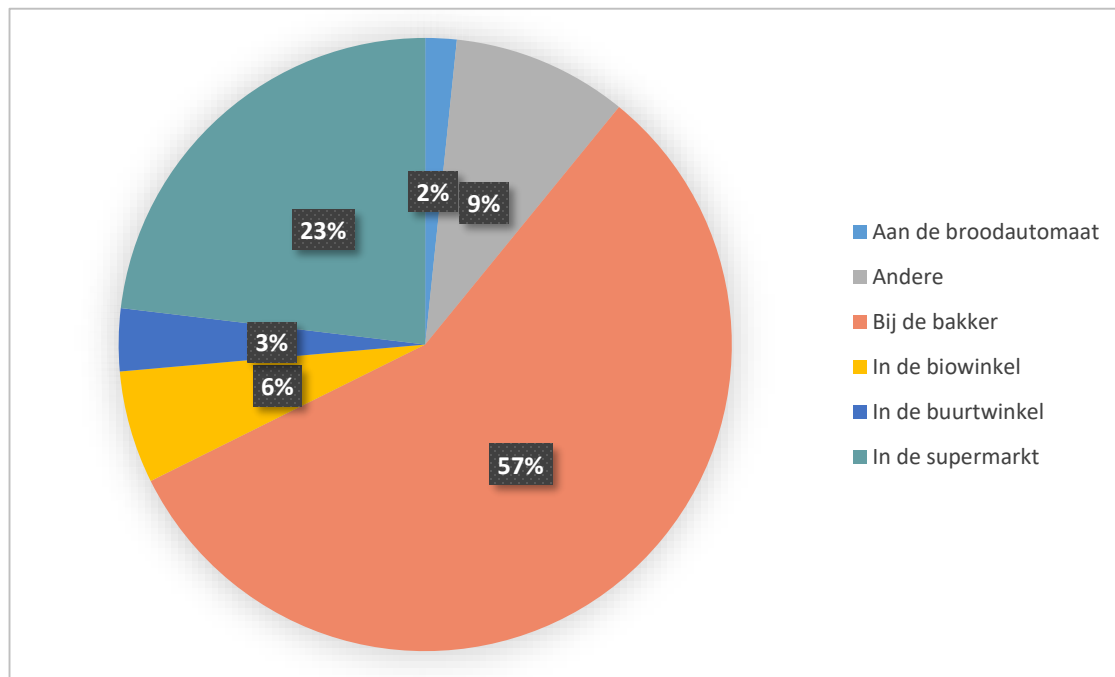
Oergranen geassocieerd met gezond en spelt

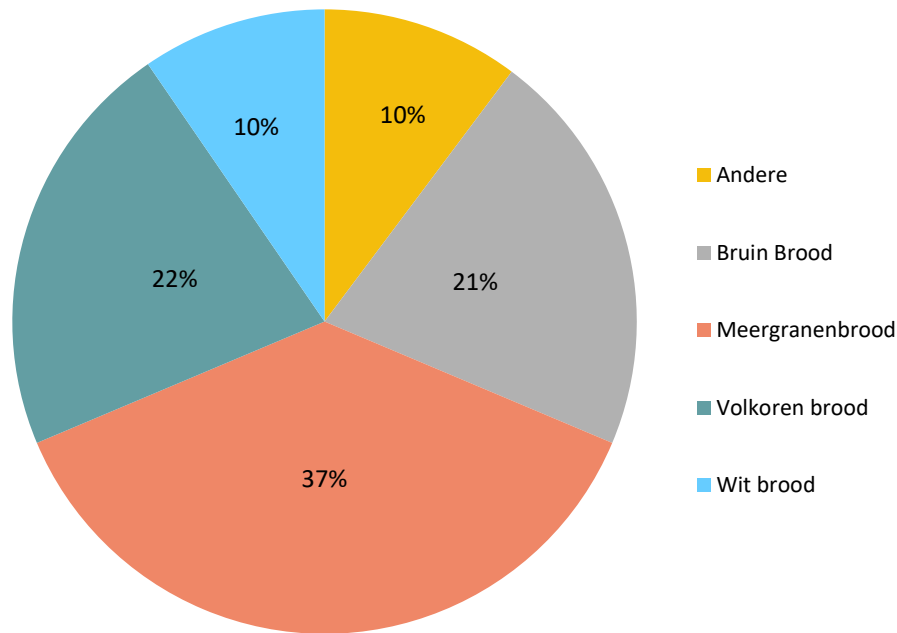
Aankoopmotieven brood met oergranen: Gezond en lekker

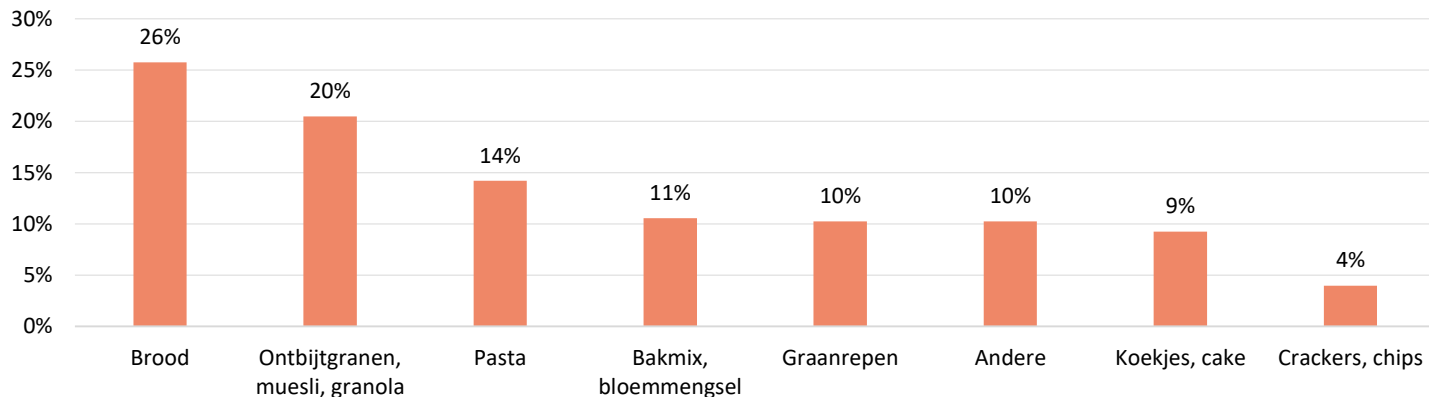
Respondenten kopen het vaakst hun brood bij de bakker, gevolgd door de supermarkt.

Meergranen- en bruin brood wordt het vaakst gekocht

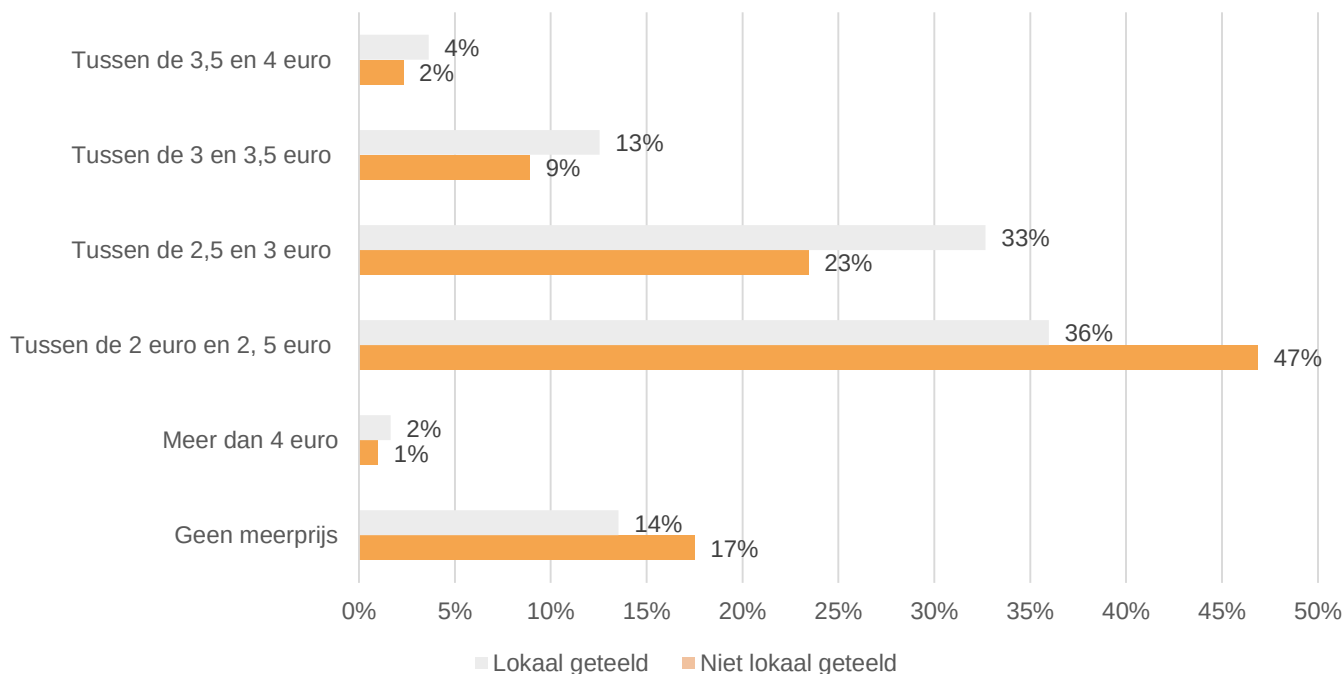

Respondenten kopen vooral brood, granen en pasta met oergranen

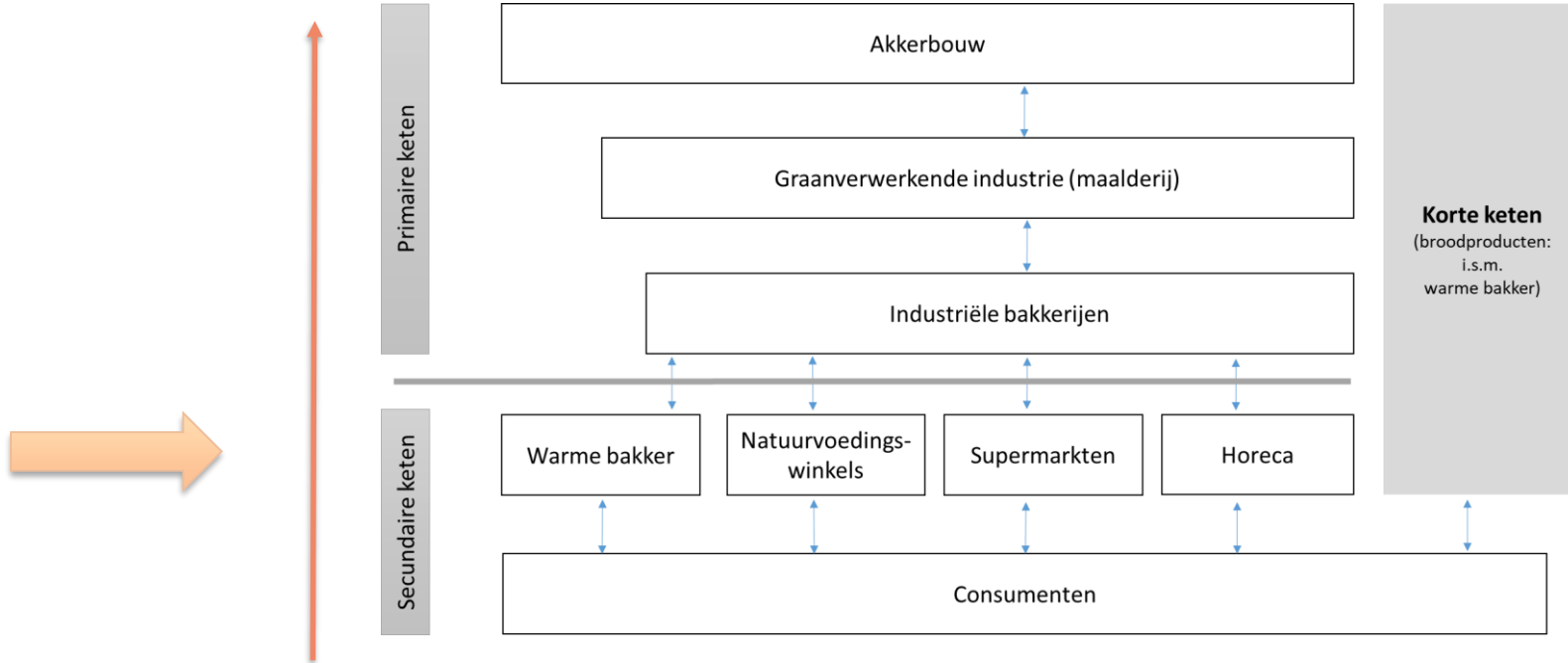

Bereid om meerprijs te betalen voor een brood dat oergranen bevat. Bereidheid stijgt bij lokaal geteelde granen.

Verkennde ketenanalyse

Enkele interessante innovatieve bakkerijconcepten steken de kop op.

VOLG ONS OP INSTAGRAM
@BROODMAKERSCOPAIN

Broodbroeders verkoopt brood bij abonnement

Roel Van Espen

17/06/16 om 17:18 - Bijgewerkt om 19:10

Broodbroeders verkoopt zijn ambachtelijke broden via een flexibele abonnementsformule. Klanten kunnen ze oppikken in een van de zeven afhaalpunten in Mechelen en Mortsel.

bakkerij
graanpakkerij

DE BISSCHOPS MOLEN

----- ONZE AMBASSADEURS -----

"Ik ben fan van het Desem Quinoa Haverbrood. Het gaf mij die extra boost tijdens de Giro"

Steven Kruijswijk | wielrenner Team LottoNL-Jumbo

Aanbod in supermarkten beperkt, vooral producten met spelt, haver, quinoa en boekweit

- Producten met oergranen vaak gecombineerd met termen vezelrijk, gezond, biologisch en glutenvrij

Supermarkten spelen in op beleving, versheid, ambacht, lokaal en gezondheid bij broden

Brood 100% vers, 100% krokant

Delhaize geeft voorrang aan Belgische landbouwers met bloem van topkwaliteit. Ons brood wordt volgens traditionele recepten gemaakt en smaakt net zo lekker als brood van vroeger. Zacht vanbinnen en knapperig vanbuiten.

[Maak kennis met onze gepassioneerde leveranciers >](#)

Ovenvers brood op elk moment van de dag

Net zoals bij de bakker komt ons brood meerdere keren per dag uit de oven. Bij ons ben je dus altijd zeker van kraakvers brood!

[Meer weten >](#)

Lekker en broodnodig

Wit, bruin, volkoren, meergranen ... Het ene brood is het andere niet. Wij maken je wegwijs en lichten de verschillende graan- en meelsoorten toe.

[Meer weten >](#)

Babylone: bier gebrouwen op basis van hergebruikt vers brood

Met trots stellen de brouwers van Brussels Beer Project Babylone voor: een nieuw bier dat gebrouwen is op basis van hergebruikt vers brood ... van Delhaize!

[Meer weten >](#)

Reserveer op onze e-shop!

Reserveer je broodproducten rechtstreeks op onze e-shop! Maak het je gemakkelijk en denk aan onze e-shop om je boodschappen online te doen. Reserveer vandaag en ga morgen je producten ophalen.

[Naar de e-shop >](#)

Brood, een traditie om van te smullen met basisingrediënten van bij ons

Brood is onze passie. Een passie die bij de selectie van lokale ingrediënten zonder toevoegingen en traditionele kneed-, rijps- en baktechnieken begint. Waar ze eindigt? Op jouw broodplank, natuurlijk.

[Meer weten >](#)

Andere kanalen biowinkels en horeca

Potentieel korte keten groeit

- **Betrokkenheid** van de consument via een rechtstreekse relatie met de producent;
- Een beperkt aantal **transparante** schakels;
- **Zelfstandigheid** van de producent in zijn prijszetting;
- Zijn aanbod en zijn productiemethode (zeggenschap) en het lokale karakter, wat zorgt voor een **territoriale verbondenheid** met het product.

Korte keten niet alleen voordelen

Voordelen

- Meer contact tussen consument en producent
- De consument weet vaak wie zijn producten gemaakt heeft en de producent weet naar wie zijn product gaat.
- Vergroot contact tussen de stad en het platteland.
- Eerlijke prijs voor de producent
- Meer zeggenschap over aanbod en productiemethode
- Lokale of regionale economie gestimuleerd
- Ecologisch voordelen

Nadelen

- Tijd- en arbeidsintensiteit
- Onzekere rentabiliteit
- Onzekere afzet
- Soms investeringen die lastig te financieren zijn

Potentieel korte keten groeit

- Omzet stijgt met 5%
- Echter marktaandeel beperkt
- Aandeel brood- en graanproducten nog veel beperkter

Vlaamse korte keten initiatieven nemen toe

- Recht van bij de boer: initiatief van de VLAM
- Steunpunt Korte Keten met website Fermweb
- Korte Keten Oost-Vlaanderen: webwinkel
- Netwerk CSA
- Voedselteams
- Week van de korte keten

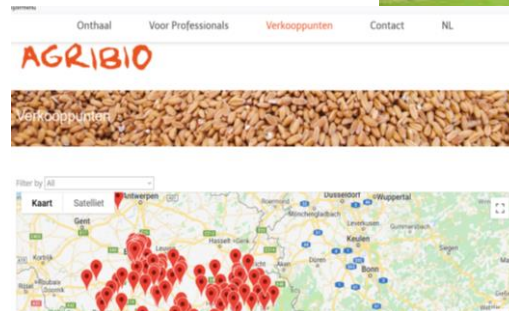
Regionale korte keten initiatieven nemen toe

- Korte Keten Kaart van Boer'n Brood: omgeving Gent
- Vanier: Gentse coöperatie
- Boerenburen.be

Korte keten privé-initiatieven nemen toe

- Lokale markten
- Hoewewinkel
- Samenwerkingsverbanden

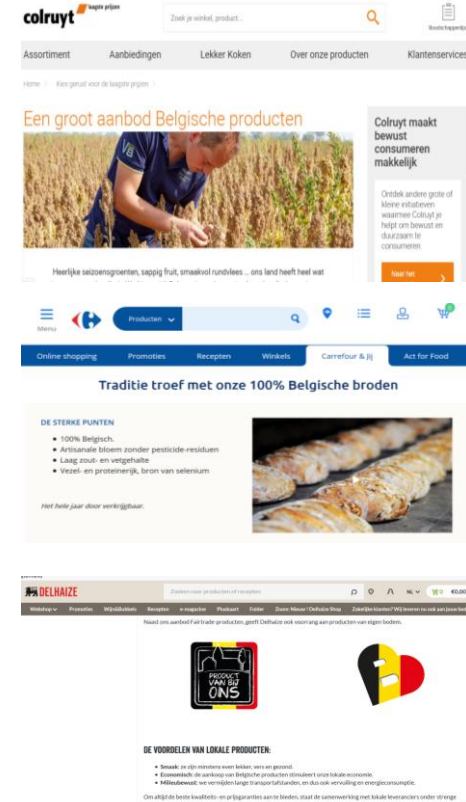

Aanbevelingen korte keten

- Neem je **tijd**
- **Sterkten** en de **zwakten** zijn van jouw bedrijf en van jou, als bedrijfsleider.
- **Ligging** van je verkooplocatie.
- Zit er **winkelier** verscholen in jou?
- **Vraag en aanbod**
- Aanbod **centraliseren**.
- **Marketingverhaal**.
- **Begeleiding**
- **Netwerken**

Aanbod van lokale producten in de supermarkten stijgt en gebeurt op verschillende manieren

- Colruyt: centraal distributiecentrum.
Regionale winkel kan deels assortiment bepalen.
- Carrefour: rechtstreeks aan de winkel.
Regionale winkel kan deels assortiment bepalen
Vb. 2018: 850 lokale producenten, 11 00 lokale producten
- Delhaize: verschillend.
Hoofdzetel bepaalt assortiment

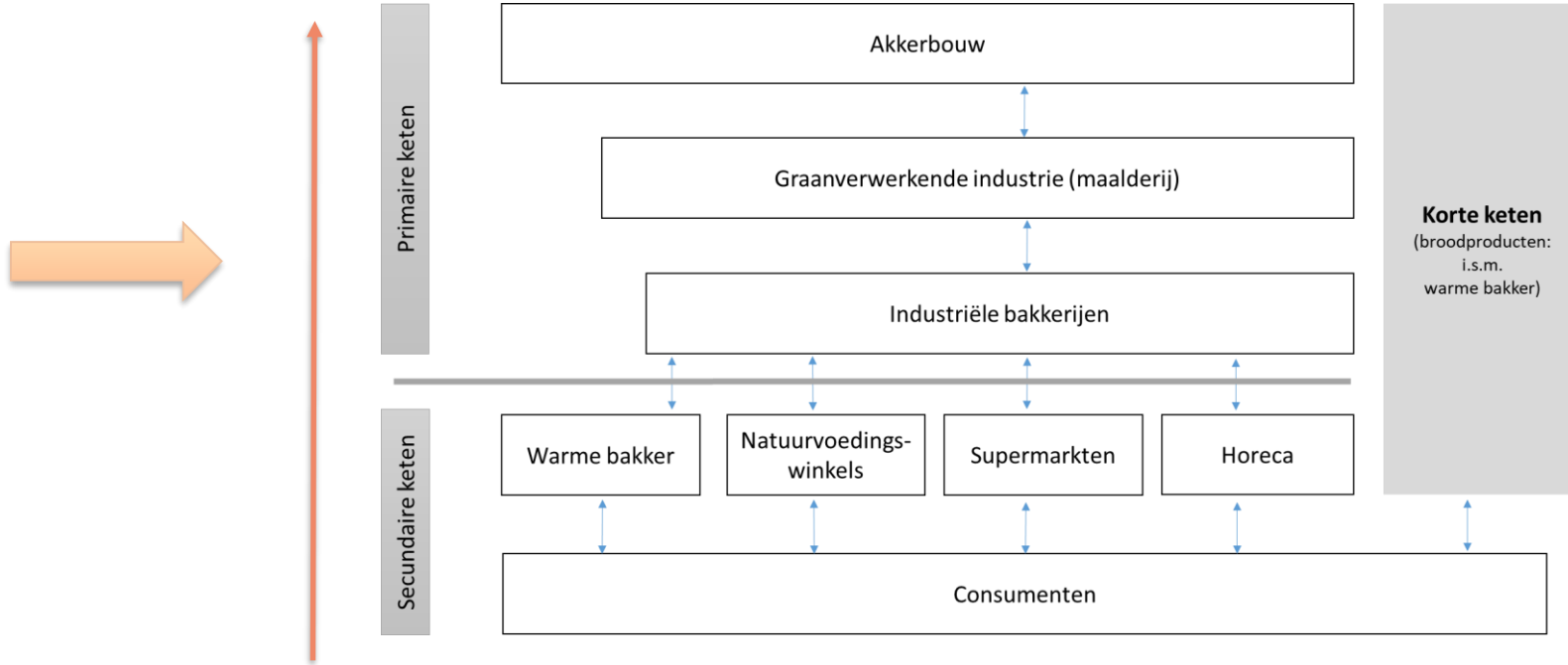

Aanbevelingen samenwerking supermarkt

- Aangepast distributiemodel;
- Marges bij de onderhandelingen;
- Afhankelijkheid van 1 of een beperkt aantal afnemers;
- Flexibiliteit en open communicatie.

Verkennde ketenanalyse

Aanbod oergranen primaire keten klein

bio
de trog

SWOT-analyse

Interne analyse	Sterktes • 'Gezond' imago • Sommige oergranen zijn glutenvrij • Passen goed in korte keten verhaal (van akker tot bakker), • Opportuniteiten voor samenwerkingsverbanden en innovatieve bakkerijconcepten • Consument bereid 'iets' hogere prijs te betalen • Kunnen in een nicheconcept rendabel zijn	Zwaktes • Oergranen zijn vrij onbekend bij de consument • Hogere teeltkosten • Lagere teeltopbrengsten • Geen spectaculaire gezondheidseffecten
Externe analyse	Kansen • Niche markt • Globale markt groeit • Oergranen passen binnen huidige voedingstrends (ambacht, gezond, authentiek, transparantie, flexibiliteit, enz.) • Imago brood terug aan een opmars bezig • Oergranen zeer geschikt voor storrtelling, marketing en communicatie • Biomarkt en korte ketenmarkt groeit	Bedreigingen • Dalende broodconsumptie • Dalend marktaandeel bakker • Harde concurrentie bij grote industriële spelers • Beschikbaarheid grondstoffen en hogere aankooprijzen t.o.v. traditionelere granen

**Hartelijk dank
voor uw
aandacht!**

**HO
GENT**